

Spis treści

Wstęp	11
1. Zasady wykonywania sprawdzeń urządzeń i instalacji elektrycznych niskiego napięcia	12
1.1. Zasady ogólne	12
1.2. Wymagane kwalifikacje osób wykonujących sprawdzenia, w tym prace kontrolno-pomiarowe	12
2. Zasady bezpiecznego wykonywania prac kontrolno-pomiarowych	14
3. Ochrona przed porażeniem prądem elektrycznym w urządzeniach elektrycznych o napięciu do 1 kV	17
3.1. Wiadomości ogólne	17
3.1.1. Oddziaływanie prądu elektrycznego na organizm ludzki	17
3.1.2. Warunki środowiskowe	18
3.1.3. Stopnie ochrony obudów urządzeń elektrycznych	19
3.1.4. Klasy ochronności urządzeń elektrycznych i elektronicznych	21
3.1.5. Napięcia i układy sieciowe niskiego napięcia	22
3.1.6. Oznaczenia przewodów i zacisków	29
3.2. Środki ochrony przeciwporażeniowej	31
3.2.1. Ochrona podstawowa	31
3.2.2. Ochrona przy uszkodzeniu (ochrona dodatkowa)	34
3.2.2.1. Urządzenia powodujące samoczynne wyłączenie zasilania	35
3.2.2.2. Ochrona przy uszkodzeniu przez samoczynne wyłączenie zasilania w układzie sieciowym TN	49
3.2.2.3. Ochrona przy uszkodzeniu przez samoczynne wyłączenie zasilania w układzie sieciowym TT	52
3.2.2.4. Ochrona przy uszkodzeniu przez samoczynne wyłączenie zasilania w układzie sieciowym IT	56
3.2.2.5. Ochrona przez zastosowanie izolacji ochronnej (podwójnej lub wzmocnionej)	59
3.2.2.6. Ochrona przez zastosowanie separacji elektrycznej	61
3.2.2.7. Ochrona przez zastosowanie bardzo niskiego napięcia w obwodach SELV i PELV	63
3.2.2.8. Ochrona przez zastosowanie nieprzewodzącego pomieszczenia	65
3.2.2.9. Ochrona przez zastosowanie nieziemionych połączeń wyrównawczych miejscowych	66
3.2.3. Ochrona przeciwporażeniowa uzupełniająca	67
3.2.4. Wymagania dodatkowe dotyczące ochrony przeciwporażeniowej w zależności od warunków środowiskowych	69
3.2.4.1. Pomieszczenia wyposażone w wannę lub prysznic (łazienki)	69
3.2.4.2. Tereny budowy i rozbiórki	73

3.2.4.3. Gospodarstwa rolne i ogrodnicze	75
3.2.4.4. Ograniczone przestrzenie przewodzące	76
3.2.5. Połączenia wyrównawcze	77
3.2.6. Przewody ochronne, ochronno-neutralne i wyrównawcze	79
3.2.7. Uziomy i przewody uziemiające	82
3.2.8. Wymagania odnośnie do uziemień ochronno-funkcjonalnych w sieciach TN	86
3.2.9. Przyłączanie urządzeń elektrycznych	89
4. Metody i przyrządy pomiarowe stosowane w badaniach odbiorczych i eksploatacyjnych urządzeń elektroenergetycznych i środków ochrony przeciwporażeniowej	92
4.1. Kontrola metrologiczna przyrządów pomiarowych	92
4.2. Dokładność i zasady wykonywania pomiarów	94
4.3. Pomiary rezystancji przewodów i uzwojeń	98
4.3.1. Pomiar rezystancji metodą techniczną	98
4.3.2. Pomiar rezystancji metodami mostkowymi	99
4.3.3. Mierniki do pomiarów małych rezystancji	103
4.4. Pomiary rezystancji izolacji	107
4.4.1. Cel i sposób wykonywania pomiarów rezystancji izolacji	107
4.4.2. Rodzaje mierników do pomiarów rezystancji izolacji	108
4.5. Pomiary rezystancji uziemień i rezystywności gruntu	114
4.5.1. Pomiar rezystancji uziemień metodą techniczną	114
4.5.2. Pomiar rezystancji uziemień metodą kompensacyjną za pomocą miernika IMU	116
4.5.3. Pomiar rezystancji uziemień i rezystywności gruntu miernikiem rezystancji uziemień typu MRU-101	121
4.5.4. Udarowy miernik uziemień	126
4.5.5. Miernik rezystancji uziemienia MRU-200	127
4.5.6. Obliczanie największych spodziewanych rezystancji uziemienia	131
4.6. Mierniki stosowane do pomiaru impedancji pętli zwarciowej	132
4.6.1. Miernik impedancji pętli zwarcia MZC-304	132
4.6.2. Mierniki impedancji pętli zwarciowej z rodziny MZC-300	137
4.6.3. Silnoprądowy miernik do pomiarów impedancji pętli zwarciowej MZC-310S	145
4.7. Przyrządy służące do badań skuteczności ochrony przeciwporażeniowej w obwodach z wyłącznikami różnicowoprądowymi	146
4.7.1. Miernik zabezpieczeń różnicowoprądowych MRP-120	146
4.7.2. Miernik zabezpieczeń różnicowoprądowych MRP-200	150
4.8. Wielofunkcyjne mierniki instalacji elektrycznych	157
4.8.1. Mierniki parametrów instalacji MPI-502	157
4.8.2. Wielofunkcyjny miernik parametrów instalacji elektrycznych MPI-525	158

4.8.3. Wielofunkcyjny miernik instalacji	166
4.8.4. Przyrząd do badań sprzętu elektrycznego	167
4.9. Próbники wytrzymałości elektrycznej izolacji	168
4.9.1. Próbник wytrzymałości elektrycznej izolacji API 5002.....	168
4.9.2. Automatemyczny próbnik wytrzymałości elektrycznej izolacji API 5000	171
5. Czasokresy wykonywania okresowych badań i pomiarów eksploatacyjnych urządzeń i instalacji elektrycznych	176
6. Badanie środków ochrony przeciwporażeniowej w urządzeniach elektroenergetycznych o napięciu znamionowym do 1 kV	178
6.1. Badania ochrony przez zastosowanie bardzo niskiego napięcia w obwodach SELV i PELV	178
6.2. Badanie środków ochrony podstawowej	178
6.3. Badanie skuteczności ochrony przy uszkodzeniu przez samoczynne wyłączenie zasilania	179
6.3.1. Badanie samoczynnego wyłączenia zasilania w układzie TN	187
6.3.2. Badanie samoczynnego wyłączenia zasilania w układzie TT	190
6.3.3. Badanie samoczynnego wyłączenia zasilania w układzie sieciowym IT	192
6.3.4. Badanie wyłącznika różnicowoprądowego RCD	193
6.3.5. Próba ciągłości przewodów ochronnych i wyrównawczych	195
6.5. Badanie skuteczności ochrony przez zastosowanie nieprzewodzących pomieszczeń	198
6.4. Badanie skuteczności ochrony przez zastosowanie separacji elektrycznej	201
7. Sprawdzanie instalacji i urządzeń elektrycznych	202
7.1. Sprawdzanie instalacji elektrycznych	202
7.1.1. Oględziny i próby instalacji elektrycznych	202
7.1.2. Wykonywanie prób i pomiarów	205
7.1.3. Wykonywanie sprawozdania z przeprowadzonych sprawdzeń	207
7.2. Badania i pomiary eksploatacyjne elektrycznych urządzeń napędowych	214
7.2.1. Pomiar rezystancji uzwojeń silników oraz współpracujących z nimi maszyn elektrycznych	215
7.2.2. Pomiar rezystancji izolacji uzwojeń silników oraz współpracujących z nimi maszyn elektrycznych i innych elementów urządzeń	215
7.2.3. Sprawdzenie stanu ochrony przeciwporażeniowej	218
7.3. Badania i pomiary eksploatacyjne linii kablowych	218
7.3.1. Sprawdzenie ciągłości żył kabli	218
7.3.2. Pomiar rezystancji izolacji linii kablowych	219
7.3.3. Próba napięciowa izolacji żył kabla	222
7.3.4. Próba napięciowa izolacji powłoki/osłony kabla	223

7.4. Badania i pomiary eksploatacyjne baterii kondensatorów energetycznych do kompensacji mocy biernej	224
7.4.1. Pomiar napięcia zasilającego.....	224
7.4.2. Pomiar prądu poszczególnych faz baterii i ocena obciążenia.....	224
7.4.3. Pomiar rezystancji izolacji kondensatora między izolowanymi biegunami a obudową.....	225
7.4.4. Sprawdzenie ciągłości obwodów rozładowania.....	225
7.4.5. Pomiar pojemności kondensatorów.....	226
7.5. Badania i pomiary eksploatacyjne elektrycznych spawarek i zgrzewarek	228
7.5.1. Pomiar rezystancji izolacji napędu elektrycznego spawarki lub zgrzewarki.....	229
7.5.2. Pomiar rezystancji izolacji transformatorów zainstalowanych w spawarkach lub zgrzewarkach.....	229
7.5.3. Pomiar rezystancji izolacji innych elementów urządzeń i instalacji elektrycznych.....	231
7.5.4. Pomiar napięcia biegu jałowego po stronie wtórnej spawarek i zgrzewarek.....	231
7.5.5. Sprawdzenie stanu ochrony przeciwporażeniowej.....	232
7.6. Badania i pomiary eksploatacyjne urządzeń oświetlenia elektrycznego wewnątrz pomieszczeń	233
7.6.1. Pomiar rezystancji izolacji urządzeń i instalacji oświetlenia elektrycznego.....	233
7.6.2. Badanie skuteczności ochrony przeciwporażeniowej.....	234
7.6.3. Badanie oświetlenia.....	234
7.6.3.1. Badanie natężenia oświetlenia.....	234
7.6.3.2. Pomiary współczynnika odbicia i luminancji przy użyciu luksomierza.....	237
7.6.3.3. Sprawdzenie olśnienia.....	239
7.6.3.4. Sprawdzenie wskaźnika oddawania barw.....	240
7.7. Badania i pomiary eksploatacyjne urządzeń elektrotermicznych	241
7.7.1. Pomiar rezystancji izolacji obwodów zasilania, sterowania, sygnalizacji i innych elementów.....	241
7.7.2. Pomiar poboru mocy elektrycznej (bez wsadu) i czasu nagrzewania dla pieców oporowych i indukcyjnych, suszarek elektrycznych i nagrzewnic oporowych.....	242
7.7.3. Badania skuteczności ochrony przeciwporażeniowej.....	242
7.8. Badania i pomiary eksploatacyjne urządzeń akumulatorowych	242
7.8.1. Pomiar napięć ogniwi akumulatorowych.....	243
7.8.2. Pomiar rezystancji łączników wewnątrz baterii akumulatorów.....	243
7.8.3. Pomiar rezystancji izolacji baterii w stosunku do ziemi.....	243
7.8.4. Pomiar pojemności baterii akumulatorów.....	244
7.9. Badania i pomiary eksploatacyjne urządzeń prostownikowych	246

7.10. Badania i pomiary eksploatacyjne urządzeń do elektrolizy	247
7.10.1. Pomiar rezystancji izolacji	247
7.10.2. Pomiar prądu upływowego	248
7.10.3. Pomiar spadków napięć na stykach połączeń bezpośrednio przy elektrolizerze	249
7.10.4. Kontrola nagrzewania się połączeń szynowych przy elektrolizerze	250
7.10.5. Sprawdzenie wydajności i gęstości prądu anodowego i katodowego	251
7.10.6. Sprawdzenie wskaźnika jednostkowego zużycia energii elektrycznej	252
7.10.7. Badania skuteczności ochrony przeciwporażeniowej	252
7.11. Badania i pomiary eksploatacyjne zespołów prądotwórczych	252
7.11.1. Pomiar rezystancji izolacji głównej uzwojenia stojana prądnicy	253
7.11.2. Pomiar rezystancji izolacji głównej obwodu wzbudzenia prądnicy	253
7.11.3. Pomiar rezystancji izolacji obwodów rozdzielnic elektrycznej zespołu prądotwórczego	254
7.11.4. Badanie skuteczności ochrony przeciwporażeniowej za pomocą samoczynnego wyłączenia zasilania	255
7.12. Badania i pomiary eksploatacyjne narzędzi ręcznych o napędzie elektrycznym (elektronarzędzi)	255
7.12.1. Oględziny zewnętrzne	257
7.12.2. Oględziny wewnętrzne	257
7.12.3. Pomiar rezystancji izolacji	258
7.12.4. Sprawdzenie obwodu ochronnego	259
7.12.5. Sprawdzenie biegu jałowego	260
7.12.6. Sprawdzenie wytrzymałości elektrycznej izolacji	260
7.12.7. Ocena wyników badań	261
7.13. Sprawdzania eksploatacyjne urządzeń piorunochronnych LPS	261
7.13.1. Sprawdzenie dokumentacji technicznej	262
7.13.2. Oględziny	262
7.13.3. Próby	263
7.14. Badania i pomiary eksploatacyjne w strefach zagrożonych wybuchem	266
7.14.1. Wiadomości ogólne	266
7.14.2. Zakres okresowych badań eksploatacyjnych elektroenergetycznych urządzeń przeciwwybuchowych	269
7.14.3. Badania urządzeń elektrycznych w strefach zagrożonych wybuchem	269
7.15. Badania i pomiary po naprawach odbiorników elektrycznych gospodarstw domowych	272
7.16. Badania i pomiary eksploatacyjne transformatorów o mocy 1,6 MVA i mniejszej	274
7.16.1. Pomiar rezystancji uzwojeń	274

7.16.2. Pomiar rezystancji izolacji uzwojeń transformatora	276
7.16.3. Badanie oleju	279
7.17. Badania i pomiary eksploatacyjne urządzeń dźwigowych	282
7.17.1. Oględziny instalacji i urządzeń elektrycznych dźwigu	282
7.17.2. Pomiar rezystancji izolacji	283
7.17.3. Sprawdzenie ciągłości przewodów ochronnych	284
7.17.4. Badanie skuteczności ochrony przy uszkodzeniu przez samoczynne wyłączenie zasilania	286
7.17.5. Badanie obwodu bezpieczeństwa	286
7.18. Badania i pomiary eksploatacyjne urządzeń energoelektronicznych	287
8. Wzory protokołów z pomiarów	292
Literatura	320
Akty prawne	320
Normy	321
Publikacje	323